

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, Zwolle; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr C. Landboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
DOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Poststroking No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor t. Buitenland f7.50 en voor Ned-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Advent. — Uit de Schrift: Advent-God houdt woord. (Luc. 1:72). — Kerkelijk Leven: De duidelijkheid der H. Schrift en de werking des H. Geestes. Verkeende wijsheid IV. Gansen doet missen. — Geestelijke Adviezen: Overrijmigheid in de ontsluiting van eigen ziellevens voor onze naastbestaanden. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Heerheid en Verkeer (slut). — Pop. Wet. Schetsen: Iets over het beeld van Jezus in de moderne literatuur IX. — Lit. en Kunst: W. de Merode, De Verloren Zoon II. Zending en Evangelisatie: Belangstelling. — Perschoon. — Kerkenw. —

ADVENT.

Kerstmis nadert als een stille morgen na stormigen zwarten nacht.

Kerstmis komt als een storm, die de rust verbreekt van 't lustigjes voortzeilen over zacht rimpelend watervlak.

„Daar is uit 's werelds duistere wolken Een licht der lichten opgegaan”.

En: „Meen niet, dat ik gekomen ben om den vrede op aarde te brengen....”

„Vrede op aarde....” en „tot een oordeel in de wereld gekomen.”

Kerstzang zal doorbreken.

Maar kerstzang is het voorspel van den kreet van het kruis.

En de wereld zal juichen.... „fijn kerstfeest”.... „idylle.... „huiselijkheid”....

En Christus zal zeggen: „neen, maar het zwaard....”

Er zullen er ook zijn, die zeggen: „het oordeel Gods over de wereld nadert”. Want Jezus Christus is het oordeel.

Want zoo groot is de toorn Gods tegen de zonde, dat Hij die, eer Hij die ongestraft het blijven, aan Zijn lieven Zoon Jezus Christus met den bitteren en smadelijken dood des kruises gestraft heeft.

En toch is er voor dat volk, dat de verbreking door het oordeel kent in de komst van den Christus Gods, in Kerstfeest de prediking van vrede, van licht, van blijdschap, van rust.

„Hoe zal ik U ontmoeten dan?”

Hoe wilt Gij zijn ontmoet?”

Door de verbreking te zien, die komen moet. Ja, omdat er een breuke is.

Want dit zal Gods werk zijn, waarvan de heerlijke manifestatie op Kerstfeest begint, dat Hij — onze God — een breuk slaat.

Een breuk — met het doel om een breuk te heelen.

Wij braken.

Wij braken den band tusschen God en wereld, tusschen Schepper en schepsel, tusschen hemel en aarde, tusschen Gods hart en ons hart, tusschen Gods kennis en onze kennis, tusschen Gods wijsheid en onze wijsheid, tusschen Gods recht en ons recht.

En zoo werd ons recht onrecht; zoo werden we: onwys, vervreemd van de ware kennis, menschen met een hart vol armoede.

Nu geneest God die breuke.

Door een breuk.

Want Hij zal de verbreking laten komen. In den vorm van het kruis. Dan zal De Mensch verbroken worden. En door die verbreking zal er heeling van een andere breuke mogelijk zijn.

Uit Satans klauwen moet het nitverkoren volk

worden losgebroken, de kerker moet worden opengebroken, de boeien der hel moeten stuk gebroken worden. In de verbreking van Den Mensch Jezus, ligt de breuk tusschen de hel en Gods volk.

En zoo is er een volk, dat heeling van de groote breuke kent.

Voor dat volk is het wêr Immanuel: God met ons.

God geneest de breuk door een breuk.

Kerstfeest zal belijdenis van die breuk zijn. Van die beide verbrekingen.

Wij zullen moeten belijden, dat er is de verbreking tusschen God en ons. Dat is de eisch voor de genezing.

Immers verstaan wij dat niet, dan begrijpen we ook niet, dat ook wij behoefte hebben aan Kerstfeest, en dan vinden we de gestalte om te naderen tot de kribbe niet.

En met minder dan een verbreking van den Zoon Gods in onze natuur kon 't Kerstfeest geen zin voor ons hebben.

Wij zijn het, die het Kindeke in de kribbe noodig hebben.

Wij zijn het, die Hem zachtjes amsaken.

Wij zijn het, die Hem verbraken.

Wij zijn het, die door Zijn breuke heeling, door Zijn striemen genezing ontvangen mochten.

En nu zal Kerstmis straks weer in ons leven komen.

Hoe zullen we Advent vieren?

Zullen we knus bijeen gaan zitten en zeggen: „'t is toch wel gezellig in de donkere dagen voor Kerstmis — straks wat sneeuw — en wat ijs — en dan fijne Kerstdagen — zullen we zoo spreken?”

Wordt in de wereld rondom ons Kerstfeest dan zoozeer vernitwendigd en ontledigd, dat ook wij aangestoken zijn door dat kwaad, zoo, dat we niet verstaan, dat alleen door de breuke met de wereld de vrede met God, de vrede op aarde kan worden gevonden?

Toen Jezus komen zou — toen vierde heel de wereld advent.

In de volheid des tijds heeft God Zijn Zoon gezonden.

En om dien tijd vol te maken bracht Hij de volkeren saam en bond Hij ze onder den scepter van Rome's Caesar. Om dien tijd vol te maken maakte Hij menschenharten ledig en deed Hij heidenen uitzien naar het licht in den nacht. Maar ook: om dien tijd vol te maken liet Hij Zijn eigen volk sterven aan wettische eigengerechtigheid, waar het den Christus Gods door den tuchtheester niet had leeren zoeken. Dat is ook een historie van het dorre hout en van het groene. Ook dat — opdat wij zouden weten, hoe we Advent moeten vieren.

Onder Israël kende men Advent-viering.

De Simeons, de Hannas, de Marias, de herders — ze wachtten de zaligheid.

Maar zij zelfs zijn het levend bewijs, dat God de genezings-breuke sloeg dwars door Israël heen. Zij waren Israëlieten, ja, maar anders dan die, die hun volksglorie in de wereld zochten, en die hun verwachting stelden in de glorie van een grooten naam onder de verbaasde schare: „ziet hoe vroom is die Farizeër; ziet welk een man — die Schriftgeleerde....”

O, in hun wachten kenden ze de Schriften, deze Simeons, die Hannas.

Ze leefden bij de openbaring Gods.

Lieten niets van haar los.

Onderzochten haar met een biddend hart.

Maar ze aanvaardden de breuke met de wereld ook; de breuke met de deftige cultuur; de breuke met de verwachting van aardse glorie.

God was bezig hen los te breken, omdat God bezig was aan de genezing.

En zoo komt Christus. En Zijn leven zal in het teken der verbreking staan.

Steeds weer. Tot de Breuke komt. En de Genezing daar is.

Hoe zullen wij Kerstfeest wachten?

Hoe? — indien niet door de breuke met de wereld te aanvaarden?

Opdat we zoo genezing vinden....

Maar ach, de wereld houdt ons vast; en ons vleesch trekt ons naar beneden.... en.... wij....

O Heere, die overwinnaar zijt, Koning van Kerstfeest, breek ons los, door Uw Geest en Woord....

Laat de storm in ons komen.

De storm van Advent.

Opdat de vrede kome.

De vrede van Kerstfeest.

J. W.

UIT DE SCHRIFT.

Advent - God houdt woord.

en gedachtig ware aan Zijn heilg verbond. Luc. 1:72.

Daarin zet nu die zanger als met één woord het komende geboortefeest in het licht. God is gedachtig aan Zijn verbond, dat Hij met Abraham heeft opgericht, en in Abraham met al zijn kinderen. Dat verbond is vol van beloften. Beloften voor dit en het toekomstige leven. Van vergoeding en zaligheid. Het is belofte van alles, wat God ooit in Zijn Woord heeft beloofd.

En de komst van Gods Zoon is een sprake, door den ouden priester verlokt: God is gedachtig aan Zijn heilig verbond. Nu Johannes geboren is, en Gods Zoon achter hem aankomt, nu is er het bewijs en de zekerheid, dat God Zijn beloften vervult.

De Adventszang van Zacharias is doorademend van deze eene gedachte: God houdt woord.

En Advent staat voor ons in dat blijde licht: God houdt woord!

Ook van deze zijde gezien, is er heerlijkheid in de komst van den Christus Gods te aanbidden. Ge moogt het ook zoo zien en dankend zeggen: God houdt woord en lost Zijn beloften in.

Het Oude Testament is vol van beloften. Het is enkel belofte. Waar ge het ook inziert, het heeft en trilt alles van beloften voor zondaars. Maar de vervulling komt alleen door Gods Zoon. En als Hij komt, als de Engelen zingen in de velden van Efratha — dan is de bedeeeling der beloften voorbij en de bedeeeling van het wachten zonder zien. Dan is er de vervulling. In beginsel de vervulling van al de beloften: ze is er reeds, als de Zaligmaker in de krib ligt: Hij is immers de waarberg en de aanvang van de vervulling zelf. Hij is de Vervulling en de Vervuller. Zooveel beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja en zijn in Hem Amen.

Christus is als het ware de band tusschen de belofte en de vervulling. Tusschen het Oude en het Nieuwe Testament. Hij heeft eerst door Zijn heilige profeten het Woord der belofte, het Oude Testament, vol laten schrijven van beloften, zoodat het één groote belofte is.

En als Hij komt, dan neemt Hij het ter hand, om het te vervullen; om in te lossen, het Woord, dat Hij gegeven heeft. En Hij zal niet rusten, tot Hij de laatste heeft vervuld. Nu is de geschiedenis van Zijn Kerk en van Zijn geloovigen, onder dat gezichtspunt gezien, niets dan vervulling. Niets dan één lofzang, die in alle talen zingt: God houdt woord!

Vraag nu niet, welke beloften dat betreft — want het raakt al de beloften. Zondaars, die zich met hun zonden wenden tot Hem, mogen nu rekenen op vergeving, want Hij heeft het beloofd, en God houdt woord.

Moede strijders mogen rekenen op hulp; Hij heeft het beloofd, en Hij houdt woord. Moedeloze Christenen mogen verwachten, dat Hij het licht zal doen schijnen door de vensters hunner ziel: Hij heeft het beloofd — en Hij houdt woord.

Laat ik niet meer beloften noemen, om er niet één uit te sluiten.

Van alle geldt het, dat God ze vervult. Nooit kan het geloof te veel verwachten.

Zóó, gij moedeloze en neergebogen broeder, is de blijde spraak, die daar in donkere Adventsdagen over uw zielen zingt.

En toch is er iets, dat benauwt. Zeg dat nu maar aan benauwde Christenen, dat God woord houdt. Tracht nu maar, anderen, en uw eigen ziel daarna op te heuren uit donkeren nacht van angst en ontzetting, die over hen viel — ziet ge niet, dat het tevergeefs is? En zoo vaak, zoo droevig en beangstigend vaak, hoort ge, dat Christenen aan die beloften geen houvast hebben voor hun ziel.

Maar lees nu goed dit woord der Schrift. Hier zegt God zelf het, dat Hij gedachtig is aan Zijn heilig verbond; dat Hij woord houdt. Maar Hij zegt het dóór een mensch, door den ouden priester.

Zacharias heeft het niet altijd durven en kunnen zeggen. Hij heeft lang getwijfeld aan Gods beloften. Hij heeft nadrukkelijk de beloften ontvangen, nu eenige maanden geleden — en hij heeft ze niet geloofd.

Maar nu, nu is er het wonder. Nu gelooft de oude priester. En nu zingt hij zelf u voor: God houdt woord!

Het is niet iets, dat alleen Zacharias in zijn ziel voelt. Ge merkt het bij anderen mee. Maria zingt haar lied, dat sterk herinnert aan den zang van Hanna uit het Oude Testament. Ze ziet nu, dat God woord houdt, en de beloften, oudtijds aan een van haar zusters gedaan, vervult. Haar lofzang is doorademend van die groote gedachte: God houdt woord!

Mattheus beschrijft iets van de geboorte van den Zaligmaker, en schrijft er dan bij, dat vervuld werd de profetie. Weer hetzelfde: God houdt woord.

En nu zegt die oude ongelovige Zacharias hetzelfde: God houdt woord. Hoe komt het toch? Hoe kan het toch, dat er in een ongelovige menschenziel zulk een ommekeer gehoren wordt uit de duisternis tot het licht des geloofs?

Zacharias heeft zich van zijn ongelooft bekeerd — vandaar is het. Maar verder en dieper opgevat: Gods Zoon zelf heeft de nevelen verscheurd, die zijn oog verdonkerden; en toen zag hij, dat God woord houdt.

Dat is Kerstfeest; niet alleen, dat God woord houdt. Maar óók, dat Hij het menschen leert gelooven en zien en dankend uitzingen. Niet alleen kinderlijk geloovigen als Maria. Maar ook verstokte twijfelaars als Zacharias.

En dat is Advent — het wachten van bevestigd en moedeloze Christenen zonder licht en zonder troost, het wachten op het te verwachten uur, dat Gods eigen hand de nevelen doet scheuren en zij, ja, ook zij, het licht zullen zien. Want ook dat heeft God beloofd, en, lezer, Hij houdt woord!

In den mond van Zacharias heeft dit woord eigenaardige beteekenis. Nog anders, dan reeds werd gezegd. Het is een zinspel op zijn eigen naam.

Zacharias — dat wil zeggen: de Heere is gedachtig. Wat een naam vol vertroosting en blijdschap. De Heere vergeet mij niet en vergeet Zijn beloften niet, maar Hij is gedachtig. Hij houdt Zijn woord.

Die naam is in Israël zeer geliefd geweest. Tientallen van personen zijn ons bekend, die hem hebben gedragen. Dat is als een jubelzang geweest door de tijden van het Oud-Testamentisch wachten heen: de Heere is gedachtig; Hij houdt getrouw Zijn woord!

En toen Zacharias geboren werd, hebben ze hem dien ouden naam gegeven van Gods verbondstrouw. En heel zijn lange leven door heeft hij dien gedragen als een bemoediging. Maar in de dagen van zijn ongelooft heeft die naam hem niets gezegd. Hij heeft de belofte aan zijn voorhoofd gedragen. Allen, die hem aanspraken, hebben het gezegd. Elken dag heeft hij het tientallen malen gehoord — en hij heeft toch in ongelooft getwijfeld aan Gods Woord. Maar toen het Advent werd, heeft hij het gezien en geloofd.

God zegt het aan u dag aan dag: Ik houd woord. Is het u nog niets geworden dan traditie misschien, door menschen gezegd? Zonder licht te maken en te worden in uw ziel?

Lezer, in deze dagen van Advent binde God het zelf op uw ziel, dat Hij gedachtig is aan Zijn heilig verbond.

In Adventsdagen trille er Adventsverwachting door onze ziel: Hij houdt woord.

En er jubele een Adventspsalmen door ons leven heen:

Ik hoop in al mijn klachten
Op Zijn onfeilbaar Woord.

Zóó wordt het Advent!

C. B.

KERKELIJK LEVEN.

De duidelijkheid der Heilige Schrift en de werking des Heiligen Geestes.

Omdat de Heilige Schrift haar eigen uitlegster is, verschilt de exegese van den bijbel van elke andere.

Tegen de pogingen om de exegese van de Schrift over te brengen naar de litterarische faculteit, welke in de 19de eeuw herhaaldelijk zijn aangewend, heeft de Gereformeerde wetenschap zich dan ook terecht steeds schrap gezet.

Zij heeft haar plaats verzekerd in de theologische faculteit.

En dat maar niet in naam, gelijk aan de theologische faculteiten onzer Openbare Universiteiten het geval is.

Daar toch bleef wel de term „theologische faculteit“ voortbestaan.

Doch haar karakter werd veranderd.

Zij werd een faculteit van godsdienstwetenschap. Alzoo: een verlengstuk van de litterarische faculteit.

De Schrift werd een deel van de letterkunde van Israël en één van de bronnen van het eerste Christendom.

Al is het dan ook aan de persoonlijke vrijheid van de hoogleraren, die daar de exegese doceeren, overgelaten, hoe zij de Schrift willen beschouwen, officieel wordt er de Schrift niet in haar principiële onderscheiden zijn van alle andere boeken erkend.

En onze kerken kunnen gelukkig geprezen, dat voor haar de exegese wordt beoefend aan de Theologische School en de Theologische Faculteit van de Vrije Universiteit, welke in waarheid is, wat haar naam aanduidt.

Zieldaar een van de konsekwenties van de leer van de duidelijkheid der Heilige Schrift.

Nu mag deze duidelijkheid echter niet deïstisch worden opgevat.

Wij willen dat even nader verklaren.

Het is een kenmerk van het deïsme, dat het wel toegeeft: God is de Schepper van hemel en aarde. Maar het neemt voorts aan, dat God de wereld met zulke krachten heeft toegerust, dat deze verder wel zonder Hem haar loop kan volbrengen. Zoo af en toe, wanneer er een soort van ontsporing dreigt, grijpt Hij alleen in. Gaarne bedienende men zich om dit gevoelen toe te lichten in deïstische kringen van het beeld van een uurwerk. De klokkemaker vervaardigt het, windt het

op en nu gaat het voorts zijn geregelde gang. Alleen wanneer er een radertje breekt, een veer springt of er stof binnendringt, moet het nog even naar den werkmeester terug.

Daartegenover belijdt de Gereformeerde als theïsme dat Gods zorg voor de wereld met de schepping niet is voleind, dat Hij op Zijn schepping de voorzienigheid deed volgen, dat Hij Zich niet zou nu en dan om een ongeval te voorkomen of de gevolgen ervan goed te maken, zich met de wereld inlaat, maar dat Hij die wereld draagt als met Zijn hand, dat Hij haar met Zijn tegenwoordigheid blijft vervullen, dat Hij, ook al heeft Hij daarvoor Zijn middelen, toch alle gebeuren daarin zelf bestiert.

Maar nu heeft men de orthodoxie — en in de eerste plaats natuurlijk de Gereformeerde — ten laste gelegd, dat zij zich aangaande de Schrift op deïstisch standpunt stelt.

De Heilige Geest zou de Schrift hebben ingegeven, maar Zich voorts van haar hebben teruggetrokken. In de Schrift zelf, los van de zorg des Heiligen Geestes zouden nu krachten werken, welke genoegzaam zijn om aan ons geloof zijn inhoud te geven.

Een man als Kaffan b.v. brengt zulk een aanklacht in.

Hij schrijft in zijn „Dogmatik“, 7de en 8ste druk, 1921: „En haar (n.l. van de Schrift) beteekenis zoowel als haar werkzame kracht wordt (door de orthodoxe protestantsche dogmatici) als een som van hoedanigheden beschreven, welke den bijbeltekst inkleven. Zulke eigenschappen of affecties zijn namelijk haar auctoritas (gezag), perspicuitas (duidelijkheid), sufficientia (genoegzaamheid) of perfectio (volmaaktheid) en efficacia (krachtadigheid). Dat de Heilige Schrift als een levende kracht in hem (den christen) werkt wordt in deze vorm voorgesteld, dat deze eigenschappen op bevennatuurlijke wijze in haar inwonen In plaats van als een historische grootheid, wat zij toch in der waarheid is, wordt de Heilige Schrift als een natuurprodukt van den Heiligen Geest opgevat en gewaardeerd. De stelling, dat de Heilige Schrift Gods Woord is, wordt op deze abstracte en onhistorische wijze verstaan en uitgelogd“ (bl. 631).

Kaffan staat in dit oordeel niet alleen.

Een gelijke beschuldiging werd hun, die aan de dogmatische beslissingen van Assen hebben meegewerkt, nog niet zoo lang geleden — wij wezen er in ons blad op — voor de voeten geworpen door hen, die aan den Gereformeerden naam nog willen vasthouden.

Maar daarmee teekenen zij niet anders dan een karikatuur van onze Schriftbeschouwing.

Tevens verraden zij daardoor, dat de kwestie hunzelf niet helder is. Zij gaan van een onjuiste vraagstelling uit.

Wij willen dit echter niet polemisch, maar liever zakelijk uitwerken.

De schepping is zoomin in haar voortbestaan als in haar ontstaan los te denken van de almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods.

Maar evenzoo is ook de Heilige Schrift zoomin in haar voortbestaan als in haar ontstaan los te denken van de werking des Heiligen Geestes.

Bij de inspiratie of ingeving der Schrift heeft men te onderscheiden tusschen tweeërlei werking des Geestes, welke haar analogie vinden in schepping en voorzienigheid.

Door inspiratie des Heiligen Geestes kwam de Schrift tot stand. Dat is om zoo te zeggen de schepping der Schrift.

Door inspiratie des Heiligen Geestes wordt de Schrift als Schrift nog altoos in stand gehouden, zoodat zij nooit tot het peil van een gewoon boek neerdaalt. Dat is bij wijze van vergelijking de voorzienigheid of onderhouding der Schrift.

De Schrift is niet alleen geïnspireerd, maar blijft ook geïnspireerd.

En dat bepaalt ook de leer van de duidelijkheid van de Schrift.

De Heilige Geest heeft haar als openbaring, als licht, dus helder en duidelijk doen opteekenen.

Maar Hij bewaart haar ook bij de duidelijkheid.

Hij grijpt niet af en toe deïstisch in om haar voor den een of anderen zondaar, die tot bekeering komt, duidelijk te maken.

Neen, Hij doet haar haar duidelijkheid behouden, al zou niemand haar opmerken, evenals de zon toch een licht zou zijn, al zouden alle men-

schen op een slapen.

De Schrift niet de Schepping

Evenmin

Een mag

Geest behe

tegenstaar

God en de

Maar eve

wereld is, e

zoo staat l

de Schrift

werking, al

bepert.

Als de b

zonder uitz

t Kan ee

neer Hij be

het de glan

t Kan ool

als men, w

rekend en

Maar zon

Schrift noo

Omdat d

werkt.

Zoo is h

lijkheid van

duidelijk w

De duide

oorzaak, da

geloof niet l

steeds duis

Ook de

van zijn lev

ervaart dit

Maar wo

bewerktuigt

dat Hij de

heid weer

Dan wor

De Morg

Verkeerd

Dr v. d.

uit Calvijn

Hij brengt

zonder mee

Dat blykt

in ons bla